

sosialurin

VIKUSKIFTIÐ

Edgar Hoover hevði størri vald enn forsetin

Edgar Hoover var leiðari fyri amerikansku samveldisløgregluni til sín doyggjandi dag. Ella í 48 ár. Hann var maðurin, sum amerikanska fólkið hevði virðing fyri. Hóast hann stundum plagdi at lata leka út tilfar um persónar, sum honum ikki dámdi, so metti fólkið hann sum mannin, ið bjargaði tjóðini undan ólevnað. Men heiðurin fyri tað vildi hann eisini hava . . .

Tá J. Edgar Hoover andaðist um várið 1972, 77 ára gamal, hevði hann verið leiðari fyri amerikansku samveldisløgregluna, FBI, í stjórnartíðum hjá átta forsetum. Tað var eisini hann, sum bygdi løgregluna upp frá grundini og sum setti dám á virksemi hennara.

Í samfull 48 ár hevði hann eitt leiðarastarv, sum gav honum at kalla óavmarkað vald.

Tað vóru nógv, sum hildu, at hann hevði størri vald enn forsetin. Men øll vóru ið hvussu er samd um, at hann var maðurin, sum amerikanski almenningurin mátti hava virðing fyri.

Í loyniligum skjalasøvnnum, sum FBI átti, hevði hann tilfar liggjandi, sum kundi oyðileggja umdømi og tilveruna hjá fólki, um tað kom í skeiðar hendur. Tað vardi leingi, til nakar tordi at klúgva í tvey um, at FBI átti tilfær skjøl, og at tey kundu gera skaða.

Baby Face og øðrum, sum gjørdur FBI-løgregluna kenda og sum góvu henni umdømi.

Mamman var religiøs

Hvør var hesin J. Edgar Hoover. Maðurin, sum einans 29 ára gamal tók við leiðsluni á einari illa skipaðari løgreglu, og sum broytti arbeidslag hennara heilt. Sum fekk hana til at teljast millum heimsins bestu?

Hann varð føddur í 1895. Pápi hansara var tænastráður í Washington.

Tað var mamma hansara, sum fekk størstu ávirkanina á sonin. Hon var trúgvandi og gav honum stranga uppaling. Og hon kravdi at verða lýdd. Annars fekk drongurin av at vita.

Tað vóru uttan iva religiøsu grundir hennara, sum eitt skifti

John Dillinger, sum varð skýrður tann verst í ággindin í USA, var tikin av dögum av FBI, tá hann kom út úr einari biohøll

fingu hann til at umhuga at gerast prestur. Men í staðin fór hann at lesa lögfrøði í kvøldskeiðum, samstundis sum hann royndi at forsyrgja sær í einum

skrivstovustarvi á bókasavninum hjá kongressini um dagin.

Men tann religiøsa uppalingin kom til sjóndar í øllum tí, sum hann tók sær fyri. Hetta hevði

Prógvaði tað sjálvur

Móti endanum prógvaði hann tað sjálvur við at lata upplýsingar leka út um fólki, sum honum ikki dámdi. Hann kom einaferð í stríð við Martin Luther King, sum stutt framanundan hevði fingið friðarheiðursløn, og læt tilfar úr skjalasavninum hjá FBI um lætta lívið hjá honum leka út millum fólki í Washington. Tilfarið hevði Hoover útvegað við at avlurta telefonina hjá Martin Luther King.

Eisini á annan hátt vórðu fingin prógvað fyri, hvussu stórt vald Edgar Hoover hevði.

Royndir vórðu gjørdar at fáa hann skiftan út við ein yngri mann. Men hóast Hoover var farin langt út um pensjónsaldurin, so var tað eingin, sum kundi fáa hann úr starvinum. Hann vildi ikki hoyra tað talað. Og forsetin tordi heldur ikki at leggja sjógv ímillum.

Men fyri amerikanska fólkið sum heild var Edgar Hoover tann maðurin, sum bardist imóti øllum ólógligum og brotsgerðum — maðurin, sum vardi tjóðina imóti uppreisni og útlenskum njósnarum.

Tað vóru tær tiltiknu jakstranírnar í 1930-num eftir brotsmonnum sum John Dillinger,

Edgar Hoover plagdi stundum at verða avmyndaður við einari maskinbyrsu í hondini